

DİJİTALLEŞME ÇAĞINDA YUMUŞAK GÜCÜN YENİ UNSURU: DİJİTAL DİPLOMASİ THE NEW COMPONENT OF SOFT POWER IN THE AGE OF DIGITALIZATION: DIGITAL DIPLOMACY

Çağla MAVRUK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü
caglamavruk@nevsehir.edu.tr
ORCID No: [0000-0003-1079-8442](https://orcid.org/0000-0003-1079-8442)

Seçkin BAYKAL

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü
seckinbaykal@nevsehir.edu.tr
ORCID No: [0000-0001-5449-688X](https://orcid.org/0000-0001-5449-688X)

ÖZ

Geliş Tarihi: 08.06.2022
Kabul Tarihi: 20.09.2022
Yayın Tarihi: 28.10.2022
Anahtar Kelimeler: Dijital Diplomasi, Yumuşak Güç, Kamu Diplomasisi
Keywords: Digital Diplomacy, Soft Power, Public Diplomacy

Yumuşak güç unsurları, özellikle ikna ve güvenilirlik algıları, devletlerarasındaki güç dağılımını ve devletlerin güç hiyerarşisindeki konumlarını etkilemektedir. Devletlerin birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkileri, hükümetlerin davranışları, söylemleri ve uluslararası arenadaki tutumları, devletlerin uluslararası sistemdeki imajını belirleyen unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır. Dijital çağda yumuşak gücün bileşenlerini ve devletlerin imajını belirleyen unsurları etkileyen en önemli faktörlerden biri ise bilişim teknolojilerinin gelişimidir. Uluslararası ilişkiler her zaman teknolojiden önemli ölçüde etkilenmiştir ve günümüzde bilişim teknolojilerindeki gelişmeler toplumların tüm alanlarını etkilediği gibi hükümetlerin işleyiş şekillerinde ve birbirleriyle ilişki kurma biçimlerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu gelişmelerin bir ürünü olarak ortaya çıkan ve kamu diplomasisi kavramından evrilen dijital diplomasi, devletlerin yumuşak güç unsurları arasında giderek daha önemli bir yer edinmektedir. Bu çalışma devletlerin gün geçtikçe daha aktif olarak kullandıkları dijital diplomasi yumuşak güç potansiyeli üzerinde durarak dijital diplomasi ve yumuşak güç arasındaki ilişkiyi analiz etmektedir. Çalışmada, doğru kullanıldığı takdirde, dijital diplomasi çok etkili bir dış politika aracı ve yumuşak güç bileşeni olarak kabul edilebileceği ancak geleneksel diplomasi yerini alacak bir uygulama olarak kabul edilmemesi gerektiği, aksine geleneksel diplomasi tamamlayıcısı olarak kabul edilmesi gerektiği savı ileri sürülmektedir.

ABSTRACT

Soft power elements, especially persuasion and credibility perceptions, affect the distribution of power among states and the positions of states in the power hierarchy. The relations of states with each other and with their environment, the behaviors and discourses of governments and their attitudes in the international arena come to the fore as the factors that determine the image of states in the international system. One of the most important factors affecting the components of soft power and the elements that determine the image of states in the digital age is the development of information technologies. International relations have always been significantly affected by technology, and today, developments in information technologies affect all areas of societies as well as have a significant effect on the way governments operate and the way they interact with each other. Digital diplomacy, which emerged as a product of these developments and evolved from the concept of public diplomacy, is gaining an increasingly important place among the soft power elements of states. This study analyzes the relationship between digital diplomacy and soft power by focusing on the soft power potential of digital diplomacy, which states are using more and more actively day by day. In the study, it is argued that if used correctly, digital diplomacy can be considered as a very effective foreign policy tool and soft power component, but it should not be accepted as a substitute for traditional diplomacy, but rather as a complement to traditional diplomacy.

DOI: <https://doi.org/10.30783/neysosbilen.1124215>.

Atıf/Cite as: Mavruk, Ç. & Baykal, S. (2022). Dijitalleşme Çağında Yumuşak Gücün Yeni Unsuru: Dijital Diplomasi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, Dijitalleşme Özel Sayısı*. 348-358.

“Temel varsayımımız, hepimizin bilgi ortamının kontrolünü kaybettiğimizdir. Tek seçenek, değişimi kucaklamak ve onu şekillendirmek için çalışmaktır.”

Ben Scott- ABD Dışişleri Bakanlığı İnovasyon Politika Eski Danışmanı (Hanson, 2012: 5).

Giriş

Son teknolojik dönüşümler ve dijital devrim, hayatın her alanını etkilediği gibi uluslararası ilişkileri de etkilemiştir. Dış politikanın temel aracı olan diplomasi de bu devrimden etkilenmiş ve dönüşüm geçirmiştir. Dijital araçlar daha yaygın hale geldikçe ve giderek daha fazla devlet ve devlet dışı aktörler tarafından benimsendikçe, bu araçları daha etkin kullanma stratejileri ve taktikleri de hızla gelişmektedir. Diplomasinin yürütülme ve sunulma biçimi hem bilişim teknolojilerinin yaygın kullanımını hem de internet ve sosyal medyanın yaygınlaşmasının etkisiyle önemli ölçüde değişmiştir. Her ne kadar geleneksel diplomasi, uzun yıllardır uluslararası ilişkilerde diplomatik iletişimin vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmiş olsa da, hükümetler, söz konusu etkiler sonucunda güncel uluslararası ilişkilerin yürütülmesinde merkezî bir stratejik unsur olarak gördükleri yeni diplomasi mekanizmaları geliştirmeye başlamışlardır. Dijital diplomasinin, diplomatik ilişkilerde etkin bir unsur haline gelmesi de bu gelişmelerin ürünüdür. Uygulamaların hızı, artan kapasite ve azalan maliyetler diplomasideki bu dönüşümü yönlendiren faktörler olarak sıralanabilir.

Dijitalleşme, yumuşak güç araçlarının modern uluslararası ilişkiler sistemine uyarlanması olarak tanımlanırken, dijital diplomasi, yumuşak gücün büyümesinde önemli araç ve faktörlerden biri olarak kabul edilmektedir. Yeni bir kamu diplomasisi biçimi olarak ortaya çıkan dijital diplomasi, son yıllarda giderek önem kazanmış ve devletlerin yumuşak gücünün önemli bir unsuru haline gelmiştir. Dijital diplomasi, genellikle diplomatların hem diğer diplomatlarla hem de halkla iletişim kurmak için dijital iletişim araçlarını kullanması anlamına gelmektedir. Bu iletişim, internet, mobil cihazlar ve sosyal medya kanalları dâhil olmak üzere dijital ve ağ bağlantılı teknolojiler aracılığıyla gerçekleştirilebilir (Potter, 2002). Son yıllarda uluslararası ilişkilerde sosyal medya platformlarının kullanımı daha çeşitli hale gelmiş ve devletler birçok aktif kullanıcı ile dijital bağlantılar sağlamak için Facebook, Twitter, Youtube ve diğer sosyal medya platformlarını kullanmaya başlamışlardır. Dijital diplomasinin, sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte uluslararası ilişkilerde aktif bir uygulama haline geldiği söylenebilir.

Dijitalleşen ortamdaki gelişmelerden hareketle bu çalışmanın temel amacı, dijital diplomasi kavramının devletlerin yumuşak gücünün önemli bir unsuru olarak ortaya çıkışını açıklayarak dijital çağda yumuşak güç ile ilişkisini analiz etmektir. Çalışmanın temel savı, dış politikada geleneksel diplomasinin aktif olarak kullanıldığı ancak dijital diplomasinin geleneksel diplomasiyi tamamlayan bir yumuşak güç mekanizması olarak kabul edilmesi gerektiğidir. Çalışmada diplomasinin dijitalleşmesinin fırsatları üzerinde durulurken taşıdığı olası risklerden de bahsedilecektir. Çalışmanın amacına uygun olarak genel bilimsel yöntemler olarak kabul edilen analiz ve genelleme yöntemleri kullanılacaktır.

Bu makale üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde kavramsal unsurlar karşılaştırmalı olarak açıklanmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise bir diplomatik uygulama biçimi olan kamu diplomasisi ve dijital diplomasi arasındaki ilişki incelenecektir. Üçüncü bölümde çalışmanın temel konusu olan dijital platformların diplomasi alanında kullanımı ve yumuşak güç ile ilişkisi analiz edilecektir. Diplomaside dijital teknolojilerin kullanılmasının sunduğu fırsatlar ve oluşturduğu potansiyel tehditler analiz bölümünde incelenecektir.

1. Kavramsal Çerçeve

Bu çalışma çerçevesinde kullanılan temel kavramlardan biri olan yumuşak güç kavramı, 1980'lerin son yıllarında Joseph Nye tarafından ortaya atılmıştır. Yumuşak güç en genel anlamda bir ülkenin başkalarını zorlama olmaksızın istediğini yapmaya ikna etme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak gücü “*kişinin istediği sonuçları elde etmek için başkalarını etkileme yeteneği*” olarak tanımlayan Nye (2009), kuvvet kullanımı, kuvvet tehdidi, ekonomik yaptırımlar gibi zorlama şeklinde kullanılan sert gücü, dış politika hedeflerine ulaşmak için devletlerin olumlu çekicilik ve ikna yöntemlerini kullandıkları yumuşak güçten ayırmıştır (s. 61). Nye, uluslararası sistemin temel aktörü olarak kabul edilen devletlerin güçlü olabilmeleri için sert güç unsurları olarak kabul edilen askerî ve ekonomik güç kadar yumuşak güç unsurlarına sahip olmalarının önemini vurgulamıştır. Ancak politika yapımcıların genellikle yumuşak güç unsuru olan ideolojik-

kültürel güce sert güç unsurları kadar önem vermediklerini ileri sürerek yumuşak gücün ihmal edildiğini ileri sürmüştür (Nye, 2011: 13).

Uluslararası ilişkiler literatüründe, çalışmanın temel kavramları arasında olan diploması, dijital diploması ve kamu diplomasısının evrensel olarak kabul edilmiş tanımları bulunmamaktadır. Araştırmacılar ve politika yapıcılar bu kavramlara yönelik çeşitli tanımlar benimsemişlerdir.

Çalışmanın temel kavramlarından biri olan diploması, uluslararası ilişkilerin şekillenmeye başladığı 15. yüz yıldan itibaren üzerinde önemle durulan bir alan olmuştur. Ad hoc diploması, toplumlar arası ilişkilerin karşılıklı ilişkileri ile başlayan diploması geleneğindeki ilk diploması yöntemi olarak kabul edilirken, modern diplomasının kökenleri genellikle erken Rönesans döneminde, Kuzey İtalya'nın şehir devletleri arasında yerleşik elçiliklerin kurulmasına dayanmaktadır (Nigro Jr., 2012: 178-180). 1815'teki Viyana Kongresi, diplomatik tarihin en büyük dönüm noktalarından birine işaret etmiş ve 19. yüzyılda barışı güvence altına almak için bir uluslararası düzen yaratmaya yönelik ilk girişim olarak kabul edilmiştir. Kongre, daha genel kabul görmüş diploması kurallarına katkıda bulunarak bugüne kadarki diplomatik uygulamaları yöneten belirli usul kurallarını da ortaya koymuştur (Nigro, Jr., 2012: 188).

Değişen uluslararası sistem koşullarında önemini hiçbir zaman yitirmeyen diploması, bu değişimlere yüzyıllar boyunca farklı uygulamalar geliştirilerek adapte edilmiştir. Kavram olarak diplomasının tanımı, çeşitli yazarlar tarafından farklı şekillerde yapılmıştır. 1796'da diploması kavramını uluslararası ilişkilerin yürütülmesi açısından ilk kez kullanan Edmund Burke (2014), diplomasıyı "*uluslararası ilişkilerin ve müzakerelerin yürütülmesinde uygulanan beceri veya taktik*" olarak tanımlamıştır. Satow'un (1979) klasik tanımına göre ise diploması "*bağımsız devletlerin hükümetleri arasındaki resmi ilişkilerin yürütülmesine istibbarat ve inceliğin uygulanmasıdır*" (s. 3). Girgin (1975) diplomasıyı uluslararası ilişkileri yürütme ve yönetme mesleği ve bu mesleğin icrası olarak tanımlamıştır (s. 3). Morgenthau'ya (2005) göre diploması, ulusların belirli çıkarlarının, onları barış için olanlarla uzlaştırarak korunmasıdır. Morgenthau'nun bir ulusun gücünü oluşturan tüm faktörlerden en önemlisi ve daha istikrarsız olanı olarak tanımladığı diplomasının bilgiyi kriz anlarında harekete geçme yeteneği ile birleştirmesi gerektiğini savunmuştur (s. 419-445). Kissinger (1956) ise diplomasının etkinliğinin, onu aşan unsurlara bağlı olduğunu savunarak bu unsurları uluslararası düzeni oluşturan devletlerin iç yapısı ve devletler arasındaki güç ilişkileri olarak tanımlamıştır (s. 254). Diploması kavramını diplomatlar temelinde tanımlayan Harold Nicolson (1969), diplomasıyı "*uluslararası ilişkilerin müzakere yoluyla yönetilmesi, bu ilişkilerin büyükelçiler ve elçiler tarafından ayarlanması ve yönetilmesi yöntemi; diplomatın işi veya sanatı*" olarak tanımlamıştır (s. 15). Literatürdeki tanımlardan yola çıkarak dış politikanın en önemli araçlarından biri olan diplomasıyı genel anlamda devletlerarası ilişkilerin yürütülmesini sağlamak için devletlerarası ilişkilerde bir dizi teknik ve stratejinin kullanıldığı bir sanat ve uygulama olarak tanımlamak mümkündür.

Dijital teknolojilerin ortaya çıkışı ve küresel olarak yayılması, toplumların tüm kesimlerini yeniden şekillendirdiği gibi diplomasının de dönüşümü üzerinde büyük bir etki yaratmış ve hem diplomatik iletişim araçlarında hem de diplomatik eylem yöntemlerinde önemli değişikliklere sebep olmuştur. Dijital devrimin gerçekleştiği bu modern çağda, diploması ile ilgili tartışmalar sürekli gündem olmuş ve teknolojiadaki hızlı değişim 2000'li yılların başında dijital diploması olarak adlandırılan yeni bir tarzın geliştirilmesine yol açmıştır (Yücel, 2016: 748; Köse, 2017: 2348).

Modern çağda bilişim teknolojileri devletlerin tekelinde olmadığı gibi devletler tarafından kontrol edilebilir de değildir. Günümüz birbirine bağlı dünyasında, sadece devletler değil, bireyler ve kuruluşlar da uluslararası ilişkilerin önemli aktörleridir ve bu araçları aktif bir biçimde kullanmaktadırlar. Buna karşılık hükümetler, anlık bilgiye erişim ve etkileşimli çevrimiçi iletişim sağlayan yeni teknoloji araçlarını yaygın bir biçimde kullanmaya başlamışlardır. Bu teknoloji araçları, hükümetlerin hem yurt dışındaki kendi yetkilileriyle hem de yabancı hükümetler ve uluslararası kuruluşlar ile uluslararası iletişimlerini yürütme biçimlerinde büyük değişikliklere yol açmıştır. Dijital diploması de bu gelişmelerin bir ürünü olarak kabul edilmektedir. Dijital diploması, siber diploması, elektronik diploması (e-diploması), dijital diploması 2.0 veya internet diplomasısı gibi çeşitli terimler neredeyse birbirinin yerine kullanılmaktadır¹ (Larson, 2004: 3). Araştırmacılar ve uygulayıcılar arasında terim üzerinde hemfikir olunmadığı gibi dijital diplomasının tanımı da farklı şekillerde ancak benzer noktalar ön plana çıkarılarak yapılmıştır (Sotiriou, 2015). Bu nedenle, kavramı kapsayan geniş çapta kabul görmüş bir tanım veya çerçeve yoktur. Dijital diploması, dijital mekanizmaların ve sanal işbirliklerinin kullanımı yoluyla değişimi yönetme stratejisi olarak tanımlanabilir. Berridge ve Lloyd

¹ Bu çalışmada dijital diploması kavramı kullanılacaktır.

(2012)'nin tanımına göre dijital diplomasi, elektronik bilgi ve iletişim teknolojileri, özellikle internet aracılığıyla diplomasiyi yürütmesidir. Manor ve Segev (2015) ise dijital diplomasiyi temelde ülkelerin dış politikada koymuş oldukları hedeflere ulaşabilmeleri ve aynı zamanda imaj ve itibarlarını daha aktif şekilde yönetebilmeleri için sosyal medya kullanımını giderek artırmaları olarak tanımlamışlardır. Lewis (2014), dünya liderleri ve diplomatların etkilemek istedikleri kitleyle doğrudan konuşmak ve etkileşim kurmak için sosyal medyayı kullandıklarını belirtmiştir. Potter (2002), dijital diplomasiyi, diplomasiyi ağ teknolojileri aracılığıyla yürütülmesi olduğunu ifade ederken, Hanson (2012) çalışmasında dijital diplomasiyi diplomatik hedeflerin gerçekleştirilmesine yardımcı olmak için internet ve yeni iletişim teknolojilerinin kullanılması olarak tanımlamıştır. Hanson, devletlerin dijital diplomasi için sekiz politika amacını: bilgi yönetimi, kamu diplomasisi, enformasyon yönetimi, konsolosluk iletişimi ve yanıt verme, afet müdahalesi, internet özgürlüğü, dışişleri kaynakları ve politika planlama şeklinde sıralamıştır. Hanson'a göre (2012) devletler dijital diplomasi bütçelerinin büyük kısmını kamu diplomasisi, internet özgürlüğü ve bilgi yönetimi alanlarına tahsis etmektedir (s. 2).

Dijital diplomasi, bir diplomatik uygulama biçimi olan kamu diplomasisinden evrilmiştir ve kamu diplomasisinin bir parçası olarak tanımlanmaktadır. Dijital diplomasiyi bahsederken kamu diplomasisi üzerinde de durulması gerekmektedir.

2. Kamu Diplomasisi ve Dijital Diplomasi Gelişimi

Genellikle bir kurumun konumunu ve değerlerini dış dünyaya iletme amacı güttüğü ileri sürülen kamu diplomasisi, geleneksel diplomatik uygulamaların yanı sıra diplomatların sıklıkla başvurduğu bir yöntem haline gelmiştir (Melissen, 2013: 704). 1960'ların ortalarında doğan kamu diplomasisi, siyasi sözlüğe nispeten yeni bir katkıdır. Modern çağda diplomasiyi hem medyanın hem de kamuoyunun denetimine girdiğini ileri süren Gilboa (2008), kamu diplomasisini “*yeni bir uygulama ve bilim alanı*” olarak tanımlamıştır (s. 55). Öncelikle, devlet ile kendi vatandaşları arasındaki etkileşimle ilgilenen kamu diplomasisi aynı zamanda geleneksel diplomasi yöntemlerinin kapsamının genişletilmesi olarak çağdaş devlet yönetiminde yerini almaktadır (Melissen, 2013: 705).

Kamu diplomasisi, devletlerin yumuşak güç stratejilerinin bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Bilişim teknolojilerindeki gelişim, özellikle yeni medya araçları, son yıllarda kamu diplomasisinde büyük bir değişimi tetiklemiştir (Pamment, 2012: 14). Yeni kamu diplomasisi olarak adlandırılan bu yeni tür büyük ölçüde yeni medyaya dayanmaktadır. Yeni kamu diplomasisinin gelişimi, dijital diplomasiyi kurulmasıyla bağlantılı olup bu yeni araç Melissen tarafından “*diplomatik temsilde yeni bir aşama*” olarak kabul edilmiştir (Melissen, 2005: xix).

Kamu diplomasisi kavramı disiplinler arası bir kavram olarak kabul edilmektedir. Temelde siyasî kurumlar arasında diplomatik iletişimi içeren ve hem dış ilişkiler hem de iç ilişkilerde önem arz eden bir kavram olarak ön plana çıkmaktadır. Tarihsel arka planına bakıldığında ilk olarak *The Times* dergisinde bahsedildiği belirtilmiştir. Medeniyet ya da sivil toplum gibi kavramlarla eş değerli kullanılmış olsa da kamu diplomasisi daha eski tarihlere dayanan bir kavram olarak kabul edilmektedir. M.Ö. 2500 yılına kadar gidildiğinde Orta Doğu'da gerçekleşmiş diplomatik iletişim ve antlaşmalar kamu diplomasisinin ulus devletin en önemli aktör olmasından önce de kullanılan bir araç olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır (Huijgh, 2016: 437-438).

Kamu diplomasisi kavramı tam anlamıyla 1. Dünya Savaşı sonrasında kullanılmaya başlanmış ve Soğuk Savaş döneminde önemli bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır (Kim, 2017: 294). Kavramı ilk kullananlar arasında Edmund Gullion ve Edward Murrow yer almaktadır. Gullion kamu diplomasisi kavramında başka ülkelerdeki kamuoyunu etkilemek için yumuşak gücün kullanılması tanımını ön plana çıkarmıştır (Poyraz ve Dinçer, 2016: 32). Murrow ise geleneksel diplomasi ile olan farkları üzerinde yoğunlaşmış ve sadece hükümet ya da devlet odaklı değil sivil toplumla iletişim halinde olunmasına vurgu yapmıştır (Erdem, 2017: 40).

Küreselleşme süreciyle birlikte kamu diplomasisinin değişime uğradığı ileri sürülebilir. Kavramın temelinde iki devletin birbirlerini etkilemeleri ve bunu kamuoyu üzerinden yapmaları bulunurken küreselleşme sonrası önceliğin diğer ülkenin toplumunu etkileyerek devlet üzerinde dolaylı bir etki yaratmak olduğu söylenebilir. Kamu diplomasisinin sahip olması gereken bazı özelliklere de yer verilmelidir. Örneğin, kamu diplomasisi net bir amaca ya da mesaja sahip olmalıdır. Aynı zamanda bir hükümet müdahalesi ya da katılımının olması zorunludur. Tüm diplomatik iletişimin devletin bizzat yürütmesi gerekmez de sivil toplum ve diğer paydaşlar üzerinde bir etki yaratması kamu diplomasisi kavramının varlığından söz edilmesini sağlamaktadır (McDowell, 2008: 8).

Uluslararası alanda devletlerin hareket alanları yeni kamu diplomasisiyle farklılaşmıştır. Geleneksel kamu diplomasisi içerisinde yine geleneksel iletişim araçlarının kullanımından söz edilebilir. Radyo, televizyon, gazete gibi geleneksel iletişim araçlarının kullanımı daha net haberlere ve dolayısıyla kamuoyunun daha keskin şekilde yönlendirilebilmesine olanak sağlamıştır. Ancak iletişim araçlarının daha çeşitli hale gelmesi kurumsal kimliğe verilen önemin artmasına sebep olmuştur. Ülkelerin kendi millî markalarını oluşturması geleneksel kamu diplomasisine göre daha önemli hale gelmiş ve küresel pazarda yer almanın başlıca yollarından biri olmuştur (Kömür, 2020: 93).

Yeni kamu diplomasisinin gelişiminde Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) yapılan 11 Eylül saldırılarının etkisi yadsınamaz derecede önemlidir. Özellikle Avrupa ülkelerinde küreselleşme sürecinin ABD'nin egemen güce sahip olması üzerinden tartışılması ve uluslararası aktörlerin sayısının artması kamu diplomasisinde değişimi kaçınılmaz kılmıştır. Ancak yapılan terör saldırısı bu değişimin ulusal güvenlik olgusu üzerinden ilerlemesini mecbur kılmıştır. Terör saldırıları sonrası toplumsal değişimin meydana gelmesi devletleri değişime zorlamış ve Avrupa Birliği gibi ulus üstü kurumların etkinliklerini artırmasıyla yeni kamu diplomasisi daha çok aktörle, ulus güvenliği ve küreselleşme kavramları arasında değişerek ilerlemeye devam etmiştir (Huijgh, 2016: 441).

Yeni kamu diplomasisinin son hali ise dijital diplomasi kavramı üzerinden açıklanabilir. İnternet kullanımının çok daha geniş kitlelere ulaşması, bilginin daha hızlı dolaşımı ve daha çok kişiye ulaşmasıyla internet çağının diplomasiye olan etkisi de giderek artmıştır. Teknolojik gelişimlerin uluslararası ilişkileri her zaman etkilediği göz önünde bulundurulduğunda yeni dönemde sosyal medyanın yaygınlaşması hatta geleneksel medyanın yerini almasıyla dijital diplomasi kavramı öne çıkmış ve küresel etkisi giderek daha çok tartışılmaya başlanmıştır.

Dijital diplomasiğin gelişimi incelendiğinde özellikle iki faktörün bu gelişime etkisi ön plana çıkmaktadır. Dijital diplomasiğin gelişimi sivil toplumun gelişimiyle ilişkilidir. Birçok ülkede vatandaşların sivil topluma katılım yoluyla seslerini duyurabileceklerini, alınan kararlarda faktör olabileceklerini keşfetmeleriyle sivil toplum giderek büyümüştür. Önceleri İngiltere ve ABD, sonrasında ise Avrupa ülkelerinde sivil toplum dijital diplomasi kavramıyla eş değer tutulmuştur. Dijital diplomasiğin büyümesi sadece bilgi transferinin gelişiminde değil aynı zamanda bilgi üretimine katkı açısından da önem arz etmiştir. E-diplomasi ile internet kullanımının diplomasiye dâhil edilmesi 1992 Rio Konferansı üzerinden gelişmeye başlamıştır. Konferansa sivil toplumdan ulaştırılan e-postaların okunmasıyla lobi faaliyetleri gerçekleştirilmiş ve dijital diplomasiğin ilk büyük gelişimi ortaya çıkmıştır (Rashica, 2018: 78).

Dijital çağın eğilimlerinden biri olan dijital diplomasi, devletlerin yumuşak güç arayışında aktif bir araç olarak kabul edilmektedir. Dijital diplomasiğin yumuşak güç potansiyelini tam olarak anlamak için dijital diplomasi ve yumuşak güç arasındaki bağlantıya değinmek gerekmektedir. Özellikle bir devletin dijital diplomasiyi yumuşak güç unsuru olarak diğer devletlerin ve vatandaşlarının tutum ve görüşlerini etkileme aracı olarak nasıl kullandığını analiz etmekte fayda vardır.

3. Dijital Diplomasi ve Yumuşak Güç İlişkisinin Analizi

Dijitalleşmenin yumuşak güç üzerindeki önemi, devletlerin yumuşak güç analizlerine istinaden sıralamalarını değerlendiren endekslerde dijitalleşmenin bir gösterge olarak öncelikli kullanımından anlaşılabilir. Ülkelerin yumuşak güç kaynaklarını karşılaştırmalı bir şekilde ölçmek için tasarlanmış olan Yumuşak Güç 30 endeksinin alt endekslerinden biri 'dijital'dir. Endekse göre dijital, "*bir ülkenin dijital alt yapısı ve dijital diplomasideki yetenekleri*" olarak tanımlanmıştır (Soft Power 30, 2019)².

Küresel bilgi çağında yumuşak gücün görece öneminin artacağını savunan Nye, yumuşak gücün üç ana kaynağa sahip olduğunu vurgulamıştır: siyasi değerler, kültür ve dış politika (Nye, 2008: 94). Daha sonraki çalışmalarda, ülkelerin politikaları üzerinde meşrulaştırıcı etkiye sahip olan yumuşak güç kaynakları genişletilmiş ve bu kaynaklar süreç içinde bazı eklemelerle son haliyle katılım, hükümet, kültür, eğitim, girişim ve dijitaldir (Mcclory, 2018: 7). Nye, yumuşak güç kaynaklarından biri olarak kabul ettiği dış politika eyleminin, yumuşak güç için çok önemli olduğunu vurgulayarak dış politika eylemindeki çekicilik unsurunun ancak insanlar ve devletlerarasındaki doğrudan diyalog ve etkileşimden doğabileceğini savunmuştur. Ayrıca

² Ülkelerin yumuşak güç kaynaklarını karşılaştırmalı bir şekilde ölçmek için tasarlanmış olan Yumuşak Güç 30 endeksinin kullandığı altı nesnel alt veri için bakınız: <https://softpower30.com/what-is-soft-power/>.

devletlerin bu etkileşimde çok taraflı, işbirlikçi, kapsayıcı ve ılımlı olarak hareket etmesi gerektiğini belirtmiştir (Nye, 2004). İletişim hızının, bilişim teknolojileri nedeniyle değişmediğini ancak düşük maliyetli iletişim araçlarının iletişim yeteneğinin artmasına neden olduğunu savunan Nye (1990), modern diplomasinin düşük maliyetli iletişim araçlarını kullandığını belirtmiştir. Bu savdan hareketle, dış politikanın temel araçlarından biri haline gelen dijital diploması, yumuşak güç araçlarının uluslararası sisteme uyarladığı güncel çağda yumuşak güç anlayışı çerçevesinde stratejik bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Westcott (2008), kamu diplomasisi stratejilerinin önemli bir bileşeni ve aynı zamanda devletlerin yumuşak gücünün önemli bir unsuru olarak dijital diplomasinin dış ilişkilerde 4 temel alanda etki ettiğini belirtmiştir. İlk olarak internetin yaygınlaşmasıyla dışişlerinin ve diplomatların sunduğu hizmetlerin daha hızlı hale geldiğine vurgu yapmış ve hizmetlerin çevrimiçi ulaşılabilir hale gelmesiyle daha etkin bir hizmet anlayışına geçişin altını çizmiştir. İkinci olarak yumuşak güç kavramıyla birlikte yerel fikirlerin uluslararası alanda yer bulmasının daha olası hale geldiği ve yeni fikirlerle kamuoyunun daha kolay yönlendirilebildiği algısından bahsetmiştir. Ayrıca internet sayesinde diplomaside yeni ağların kurulmasıyla daha geniş bir çevrenin oluşumuna dikkat çekmiştir. Son olarak güvenilir ve doğru bilginin hem üretilmesi hem de yayılmasının daha çok aktörün katılımı sayesinde dijital diplomasıyla daha olası hale geldiğini savunmuştur (Westcott, 2008: 16-18). Westcott'un da Nye'in savlarını destekleyerek vurguladığı gibi dijital diplomaside söz konusu dış politika etki alanlarında devletlerin isteklerini elde etmelerinde zorlama, kuvvet kullanma tehdidi ya da kuvvet kullanımı gibi yollar yerine ikna etme yeteneklerini yani yumuşak güçlerini kullandıkları ileri sürülebilir.

Dijital diploması, bugün hem büyük güçler hem de orta güçler olarak tanımlanan devletler tarafından aktif bir biçimde kullanılmaktadır. Dijital diplomasinin en etkili şekilde kullanıldığı ülkeler arasında ABD ve İngiltere bulunmaktadır. Aynı zamanda söz konusu kavram bu devletler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. ABD, internetin uluslararası ilişkilerde ulusal çıkarları teşvik etmedeki önemini anlayan ve buna uygun politikalar üreten ilk ülkelerden biridir ve bugün ABD Dışişleri Bakanlığı dünyanın önde gelen dijital diploması kullanıcılarından biri haline gelmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığı altında kurulmuş olan "21. Yüzyıl Devlet Modeli", geleneksel dış politika araçlarını dijital çağda yeni geliştirilmiş ve uyarlanmış araçlarla tamamlayan bir devlet planı olarak tanımlanmaktadır (21st Century Statecraft). Öte yandan İngiltere, dijital diplomasinin güçlü potansiyelini fark eden ilk Avrupa ülkelerinden biridir. İngiliz hükümeti, yeni medya teknolojilerinin diplomatik kuruluşlar tarafından çalışmalarına dâhil edilmesini teşvik etmiştir. Dışişleri, Milletler Topluluğu ve Kalkınma Ofisi (Foreign, Commonwealth and Development Office (FDCO)) yetkililerin ve bakanların hem uluslararası ilişkiler hem de FDCO çalışmaları hakkında kamuoyuyla doğrudan ve gayri resmi bir diyalog için ortam sağlayan dijital diploması başlığı altında bloglar yayınlamaktadır (FDCO, 2022). Söz konusu devletlerin dijital diplomasıyı benimsemelerinden bu yana dünyanın diğer bölgelerinde yer alan devletler de dijital diplomasıyı yumuşak gücün önemli bir unsuru olarak en üst seviyeye çıkarmaya çalışmışlardır. Artık büyükelçiliklerin ve konsoloslukların etkileşimli çevrimiçi web sayfalarına sahip olmaları ya da devlet birimlerinin Twitter ya da Facebook gibi sosyal medya hesaplarına sahip olmaları yaygınlaşmıştır. Elbette devletlerin dijital diplomasıyı kullanmalarında gerekli altyapıya sahip olmaları kritik önem arz etmektedir.

Tablo 1. Dünya İnternet Kullanımı ve Nüfus İstatistikleri

DÜNYA İNTERNET KULLANIMI VE NÜFUS İSTATİSTİKLERİ						
2022 YILI İLK ÇEYREK İSTATİSTİKLERİ						
Dünya Bölgeleri	Nüfus (2022 Tahmini)	Dünya Nüfus Oranı (%)	İnternet Kullanıcıları 31 Aralık 2021	Nüfus Etme Oranı (Nüfusa Göre %)	Büyüme 2000-2022	Dünya İnternet Oranı (%)
Afrika	1,394,588,547	17.6 %	601,327,461	43.1 %	13,220 %	11.5 %
Asya	4,350,826,899	54.8 %	2,790,150,527	64.1 %	2,341 %	53.1 %
Avrupa	841,319,704	10.6 %	743,602,636	88.4 %	608 %	14.2 %
Latin Amerika	663,520,324	8.4 %	533,171,730	80.4 %	2,851 %	10.1 %
Kuzey Amerika	372,555,585	4.7 %	347,916,694	93.4 %	222 %	6.6 %
Orta Doğu	268,302,801	3.4 %	205,019,130	76.4 %	6,141 %	3.9 %
Avustralya	43,602,955	0.5 %	30,549,185	70.1 %	301 %	0.6 %
DÜNYA TOPLAM	7,934,716,815	100.0 %	5,251,737,363	66.2 %	1,355 %	100.0 %

Kaynak: <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>

Tablo-1’de bölgelere göre internet kullanımı ve dünya nüfus istatistikleri tahminleri verilmiştir. Bu veriye dayanarak, bölgelerin hemen hemen tamamında nüfusun %50’sinden fazlasının internete erişimi bulunurken bölge ülkelerinin hükümetlerinin neredeyse tamamının internete erişimi ve dijital araçların kullanımını finanse etme gücü vardır. Ancak devletlerarasındaki dijital bölünme olarak adlandırılan toplumlarda bilişim teknolojilerine eşit olmayan erişim veya dağıtım, altyapı sorunlarından dolayı dijital çağa geç aşına olan ülke yöneticilerinin dijital yeteneklerini de önemli ölçüde etkilemektedir (Turianskyi, 2020). Zira söz konusu ülkeler sosyal medyayı bilgi toplamak ve politika oluşturmak için etkili bir araç olarak kullanmakta zorlanabilirler. Örneğin, Afrika ülkeleri dijital alt yapı sorunlarından dolayı dijital diplomasiye geleneksel diplomasiye aktif olarak entegre edememiştir (Turianskyi ve Wekesa, 2021: 347).

Bilişim teknolojisindeki hızlı değişimler devletlerin sosyal ve politik güçlerini ağa bağlı olarak biçimlendirerek uluslararası sistemdeki hiyerarşik güç yapısını etkilemektedir. Bu da hem diplomasinin işleyişini hem de diplomatların işlerini yaptıkları bağlamı değiştirerek dijital diplomasiyi ön plana çıkarmaktadır. Diplomasinin temel görevi olan devlet yetkilileri arasındaki doğrudan temasın sağlanması hala diplomasinin merkezi olmaya devam etmektedir. Ancak dijital diplomasi geleneksel diplomasi kavramlarının yerini alacak bir mekanizma olarak değil, onları tamamlayacak bir yumuşak güç mekanizması olarak kabul edilmelidir.

Küreselleşme ve bilişim teknolojilerindeki gelişimler, diplomatik uygulamaların dönüşümüyle dijital diplomasiyi önemli bir dış politika unsuru ve geleneksel diplomasinin bir tamamlayıcısı, devletlerin yumuşak gücünün de yadsınamaz bir parçası olarak karşımıza çıkarmaktadır. Devlet ve devlet dışı aktörlerin dijital alanda etki sağlamaya çalıştığı ve güç için rekabet ettiği modern çağda, diğer birçok teknoloji gibi, dijital platformlar da barış veya savaş, saldırı veya savunma için kullanılabilirler. Dijital diplomasinin de bir devletin hem güç ve etki alanını genişletmesi hem de dış politika hedeflerini ilerletmesi şeklindeki işlevlerini yerine getirebilmesi için doğru kullanılması gerekmektedir. Günümüzde devletlerin, birbirleri arasındaki ilişkileri geliştirmek ve güçlendirmek aynı zamanda kendi meşruiyetlerini korumak için bir araç olarak kullandıkları dijital diplomasi, aynı zamanda hızlı, etkili ve az maliyetli iletişim fırsatı da sunmaktadır. Devletlerin çeşitli olaylar hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgiyi aktarmaları ulusal çıkarlar için çoğu durumda fırsatlar yaratmaktadır (Rashica, 2018: 80-81; Adesina, 2017: 10-11).

Dijital teknolojiler de dijital diplomasi özelinde diplomatik faaliyetlerle ilgili bilgi toplanması, bilginin işlenmesi ve aktarılması hususlarında özellikle acil durumlarda devletlere son derece fayda sağlamaktadır. Bunun yanı sıra, dijital diplomasi iki yönlü iletişimi güçlü bir şekilde teşvik etmektedir. Hükümet yetkilileri, Twitter ve Facebook gibi sosyal medya sitelerini kullanarak belirli hedef kitleler ve bireylerle doğrudan iletişim kurabilmekte ve onlara neredeyse gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler. Özellikle diplomasinin hedeflerini ilerletmek için alanlar sağlayan sosyal medya platformları, büyükelçilikler ve konsolosluklar tarafından aktif olarak kullanılan bir araç haline gelmiştir. Dijital diplomasi yoluyla ülkeler, geleneksel diplomatik hizmetleri hem vatandaşlarına hem de diğer ülkelerin vatandaşlarına daha hızlı ve daha uygun maliyetle sunmaktadırlar (Westcott, 2008: 2).

Diplomaside dijital teknolojileri kullanmanın sunduğu fırsatların yanı sıra, bu teknolojilerin devletler için oluşturduğu potansiyel tehditlerden de bahsetmek gerekmektedir. Bilişim teknolojileri, uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileriyle bilgi güvenliğine yeni bir boyut getirmiştir. Bilişim teknolojisinin sağladığı avantajlar, özellikle de ağ tabanlı sistemler ile bulut bilgi işlem sağlayıcılarının kamuda kullanım alanlarının genişlemesi bilgi güvenliğinin sağlanmasını da zorunlu hâle getirmiştir. Bu noktada “bilgi güvenliğini nasıl sağlayabilirim” sorusu siber güvenliğin temel problemi olmuştur (Gök, 2021a: 498).

Özellikle siber saldırılar kapsamında veri sızıntısı ve bilgisayar korsanlığının (hacking) yarattığı tehditler çevrimiçi kullanıcıların siber güvenliğe dair kuşkularını arttırmış ve bu tür saldırılara karşı temkinli olmalarına neden olmuştur (Adesina, 2017, Yakovenko, 2012, Permyakova, 2012).

Veri sızıntısının en bilinen örneği WikiLeaks olarak bilinen ve liderliğini Julian Assange'nin yaptığı çevrim içi internet platformu wikileaks.org tarafından 2010 yılında dünyanın dört bir yanındaki çeşitli ABD diplomatik misyonlarından gelen özel dış politika dosyalarının kamuoyuna açıklanmasıyla olmuştur (Gök, 2021b: 633-634). Dönemin ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton veri sızıntılarını “*bu işya yalnızca Amerika'nın dış politika çıkarlarına yönelik bir saldırı değildir. Bu, küresel güvenliğini koruyan ve ekonomik refahı ilerleten ittifaklar ve ortaklıklar, görüşmeler ve müzakereler gibi uluslararası topluluğa yönelik bir saldırdır*” şeklinde kınamıştır (Aroon, 2010). Özel dış politika bilgilerinin sızdırılması potansiyeli, diplomatların dijital ortamda diplomasinin uygulanmasına dair tereddütlerini arttırmıştır (Manor, 2015). Söz konusu Wikileaks sızıntıları, devlet açısından bilgi güvenliğinin ne kadar kırılgan olduğunu göstermiş ve sonuç olarak diplomatik ve askerî altyapıların güvenliğine yönelik endişelerin haklılığını ortaya koymuştur (Gök, 2021b: 635).

Verilerin sızdırılmasının yanı sıra bilgisayar korsanlığı dijital çağda var olan başka bir risktir. Bilgisayar korsanlığı saldırısı vakalarına yakın tarihli bir örnek olarak Finlandiya'nın yurt dışında görevli diplomatlarının mobil cihazlarının saldırıya uğramasından söz edilebilir. Fin diplomatların, İsraili bir şirket tarafından geliştirilen Pegasus casus yazılımı kullanılarak bilgisayar korsanlığı saldırısına uğradıklarını ileri süren Fin hükümeti, söz konusu yazılım aracılığıyla failerin cihazdan veri toplamış ve özelliklerinden yararlanmış olabileceklerini ileri sürmüştür (Euronews, 2022).

Dijital diplomasinin gelişiminde sosyal medyanın daha çeşitli araçlar kullanması ve giderek yayılmasının da etkisi büyük olmuştur. Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya araçlarının büyüyen kitlesi sayesinde dijital diplomasi olgusu da daha kullanışlı bir kavram haline gelmiştir. Bu büyüyen etkinin politik yansımaları dijital diplomasinin gelişiminde en son ancak en büyük adımlardan biri olmuştur. 2010 yılında Arap Baharı'nın yaşanması sonrası sosyal medya kullanımının etkileri politik düzlemde tartışma konusu haline gelmiştir. Kitlelerin örgütlü halde protesto hareketlerine katılmasına olanak sağlandığı, ABD gibi küresel bir gücün sosyal medya ayağını kullanarak başka bir ülke içerisinde yaşanan iç karışıklıkta rol oynadığı iddiası dijital diplomasinin son dönemdeki en önemli örnekleri arasında yer almıştır (Gürdal, 2021: 116-117). Dijital diplomasinin Arap Baharı örneğinde olduğu gibi bir etkisinin olması eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Devletlerin bir başka ülkede kışkırtma faaliyetleri içerisinde yer alması, bilgi kirliliğine yol açmaları gibi sebeplerle dijital diplomasinin olumsuz yönleri vurgulanmıştır. Özellikle başka devletlerin imajlarının sarsılması, bir yumuşak güç aracı olarak dijital diplomasinin kullanılması ve bu sayede üstünlük elde edilmesi kara propaganda üzerinden yorumlanmasına sebep olmaktadır (Ekşi ve Taş, 2020: 223).

Sosyal medya ve dijital diplomasinin gelişiminden okunabilecek oransallık aynı zamanda bilgi toplumu içerisinde bilgiye erişim ve doğrulama konularını da beraberinde getirmiştir. Sosyal medya sayesinde bilginin daha hızlı dolaşımı olumlu sonuçları üzerinden değerlendirilirken diğer yanda bilginin doğrulanması tartışma konusu olmuştur. Yanlış bilginin de aynı hızda dolaşıma girmesi, toplumsal olayların tetiklenmesinde başat unsurlar arasında yerini almıştır. Bu sebeple devletlerin dış ilişkilerinde kara propaganda aracı olarak teyit edilmemiş bilgiler vasıtasıyla dijital diplomasinin kötücül bir güç unsuru olarak da gösterilmesine sebep

olmuştur. Bu durumda yeni diplomasi anlayışı içerisinde devletlerarasındaki ilişkiler sadece birbirini etkileme ya da üstünlük kurma üzerinden değil aynı zamanda yanlış bilginin yayılımında oynanması muhtemel roller değerlendirildiğinde doğru bilginin yanında durma özelliğini de taşımaktadır (Açıklan ve Sarı, 2021: 1693-1695).

Sonuç

Küreselleşmenin hızlı bir dijitalleşmeyi ve dijital teknolojilerin hızlı gelişimini beraberinde getirmesi, dijitalleşmenin uluslararası sisteme nüfuz ederek sosyal yaşamın çeşitli alanlarını etkilemesine yol açmıştır. Uluslararası sistemde devletlerarası güç dengesini değiştirme gücü olan dijitalleşme süreci, dünya siyasetinde başarı için bir araç olarak kabul edilen yumuşak gücün bileşenlerini de çeşitlendirmiştir. Devletler, küresel yönetişimin ve dış politikanın en önemli unsuru olarak kabul edilen diplomasiyi daha etkin olması için buna katkıda bulunacak tüm araçları kullanmaktadırlar. Diplomasiyi dijital çağda, bilişim teknolojileri alanındaki yeniliklere adapte olması diplomasiyi uygulanmasını kolaylaştırırken dijital diplomasi kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilişim teknolojileri geleneksel diplomasi yöntemlerini şekillendirse de geleneksel diplomasi, devletlerin günümüzde de uluslararası sistemde güç kazanma araçlarının önemli bir bileşeni olmaya devam etmiş ve diplomasiyi genel olarak amacı aynı kalmıştır.

Bilgiye ulaşımın görece daha kolay hale gelmesi ve yaygınlaşmasıyla dijital diplomasi kullanımı için yeni alanların açıldığı söylenebilir. Dijital diplomasi yoluyla yeni stratejilerin belirlenmesi, uygulanması devletlerin yumuşak güç kullanımına farklı bir boyut kazandırmıştır. Özellikle propaganda oluşturma hususunda dijital diplomasiyi varlığı büyük önem arz etmektedir. Propagandanın dijital diplomasi yoluyla yayılmasıyla devletlerarasındaki güç çatışmalarında yeni bir dönemden söz etmek mümkündür. Bu doğrultuda dijital diplomasiyi kullanımında yapılan eleştiriler de yumuşak güç kullanımını içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Dijital yayımda kolayca ulaşılan bilginin doğruluğu tartışma konusu olurken dijital platformların yanlış bilginin yayılmasında ve dolayısıyla propaganda oluşumunda baş aktörlerden biri haline gelmesi eleştiri konusu olmaktadır.

Dijital diplomasi tanımlarına bakıldığında temelde insanlar arasındaki etkileşim vurgusu dikkat çekerken devletlerin hala baş aktörler oldukları görülmektedir. Bu bağlamda birey vurgusunun sivil topluma katılım ve sivil toplum içerisinde daha etkin hale gelmek olduğu söylenebilir. Arap Baharı örneğinde olduğu gibi dijital diplomasiyi kullanımı devletler için daha kritik hale gelmiş ve birey ve toplum üzerindeki etkisi artarak devam etmiştir. Bu noktada bir diğer eleştiri konusu devletlerin dijital platformlar aracılığıyla denetleme mekanizmasının kullanımında aşırıya kaçtığı şeklinde olmuştur. Dijital diplomasi kavramı bir yandan güvenlik olgusuyla ilişkilendirilerek devletlerarası ilişkilerde önemini korurken diğer yandan toplum içerisindeki denetlemenin sınırsız hale gelmesi endişesiyle karmaşa yaratan bir kavram olarak da kabul edilmektedir.

Genel olarak dijital platformlar üzerinden bir takım diplomatik uygulamaların stratejik olarak yürütülmesi şeklinde genel bir ifadeyle tanımlanabilen dijital diplomasi, dijital çağda yumuşak gücün büyümesinde devletlerin başvurduğu önemli bir yöntem haline gelmiştir. Özellikle son yıllarda sosyal medya platformlarının hükümet yetkilileri ve diplomatlar tarafından kullanımının yaygınlaştığı ve bu yaygın kullanımın özellikle dijital diplomasiyi aktif bir uygulama haline gelmesine yol açmasında önemli rol oynadığı ileri sürülebilir. Dijital diplomasi özellikle diğer devletlerin davranışlarını şekillendirmeye yardımcı olan bir dış politika aracı olarak devletlerin kendi değerlerini ve fikirlerini teşvik etmek için kullanılmaktadır. Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki diplomatik uygulamaların dönüşümü ile birlikte diplomasiye benimsenen yeni uygulamalar dış politikada yumuşak gücün önemli bileşenleri olarak geleneksel diplomasiyi yerini alacak uygulamalar olarak değil geleneksel diplomasi kavramlarını tamamlayacak mekanizmalar olarak kabul edilmelidirler. Yumuşak gücün önemli bileşeni ve geleneksel diplomasiyi tamamlayıcısı olarak kabul edilen dijital diplomasi dış politikada fırsat sunmanın yanı sıra siber güvenlik alanında tehditler de oluşturmaktadır.

Kaynakça

21st century statecraft. State.gov. <https://2009-2017.state.gov/statecraft/overview/index.htm>.

Adesina, O. S. (2017). Foreign policy in an era of digital diplomacy. *Cogent Social Sciences*, 3(1), 1-13.

- Aroon, P. (2010). *Clinton: WikiLeaks disclosure is 'attack on the international community'*. Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2010/11/29/clinton-wikileaks-disclosure-is-attack-on-the-international-community/>.
- Berridge, G. R. & Lloyd, L. (2012). *The Palgrave Macmillan dictionary of diplomacy*. Palgrave.
- Burke, E. (2014). *Revolutionary writings: Reflections on the revolution in France and the first letter on a regicide peace*. I. Hampsher-Monk (Ed.). Cambridge University Press.
- Ekşi, M., & Taş, F. D. (2020). Dijital diplomasi yeni bir tür diplomasi midir?. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 213-239.
- Erdem, E. (2017). Sivil toplumun dış politika inşasındaki rolü: Türk kamu diplomasisi örneği. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 36-49.
- FDCO (Foreign, Commonwealth & Develolment Office). (2022). <https://blogs.fcdo.gov.uk/digitaldiplomacy/>.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a theory of public diplomacy, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55-77.
- Girgin, K. (1975). *Çağdaş politika ve diplomasi el kitabı*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gök, A. (2021a). Siber tehdit. N. Akdemir ve C. O. Tuncer (Ed.), *Siber ansiklopedi: Siber ortama çok disiplinli bir yaklaşım* içinde, (ss.498-500). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gök, A. (2021b). WikiLeaks. N. Akdemir ve C. O. Tuncer (Ed.), *Siber ansiklopedi: Siber ortama çok disiplinli bir yaklaşım* içinde, (s.633-636). Ankara: Pegem Akademi.
- Gürdal, E. (2021). Dijital diplomatlar: Dijital diplomaside yeni nesil diplomatlar. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 6(1), 114-127.
- Hanson, F. (2012). Baked in and wired: eDiplomacy@State, *Foreign Policy Paper Series* içinde (s.1-41). Brookings Institution.
- <https://www.euronews.com/2022/01/28/finnish-diplomats-were-targeted-by-pegasus-spyware-says-foreign-ministry>.
- Huijgh, E. (2016). Public diplomacy. Constantinou, C. M., Kerr, P., Sharp, P. (ed.), *The SAGE Handbook of Diplomacy* içinde (ss. 437-450). Sage.
- Internet World Stats, (2021). <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>.
- James F. Larson (2004). *The internet and foreign policy*. Science Press Publishers.
- Kim, H. (2017). Bridging the theoretical gap between public diplomacy and cultural diplomacy. *The Korean Journal of International Studies*, 15(2), 293-326.
- Kissinger, H. A. (1956). The congress of Vienna: A reappraisal. *World politics*, 8(2), 264-280.
- Kömür, G. (2020). Yumuşak güç unsuru olarak kamu diplomasisi. *International Journal of Politics and Security*, 2(3), 89-115.
- Köse, E. (2017). Dijital diplomasi'nin sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapıya etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor Özel Sayısı), 2347-2370.
- Lewis, D. (2014). *Digital diplomacy*. Gatewayhouse. <http://www.gatewayhouse.in/digital-diplomacy-2/>.
- Manor, I. (2015). *WikiLeaks revisited*. Digital Diplomacy Blog. <https://digdipblog.com/2015/11/09/wikileaks-revisited/>.
- Manor, I. & Segev, C. (2015). America's selfie: How the US portrays itself on its social media accounts. C. Bjola & M. Holmes (Ed.), *Digital diplomacy: Theory and practice* içinde (ss. 89-108). Routledge.
- McClory, J. (2018). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power 2018*. London: Portland Communications

- McDowell, M. (2008). Public diplomacy at the crossroads: Definitions and challenges in an open source era. *Fletcher F. World Aff.*, 32(7), 7-15.
- Melissen, J. (2013). Public diplomacy. Andrew F. COOPER, Jorge HEINE, and Ramesh THAKUR, (ed.), *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* içinde (ss. 436-452). Oxford University Press.
- Melissen, J. (2005). *The New public diplomacy: Soft power in international relations*. Palgrave Macmillan.
- Morgenthau, H. J. (2005). *Politics among nations*, 7. baskı. McGrawHill.
- Nicolson, H. G. (1969). *Diplomacy*. Oxford University Press.
- Nigro, L. J. (2012). Theory and practice of modern diplomacy: Origins and development to 1914. *Theory Of War and Strategy* içinde (ss. 179-192). Strategic Studies Institute, US Army War College.
- Nye, J. S. (1990). Soft power. *Foreign Policy*, 80, 153-171.
- Nye, J. S. (2004). *Soft power. The means to success in word politics*. Public Affairs.
- Nye, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The ANNALS of the American Academy for Political and Social Science*, 616, 94-109.
- Nye, J. S. (2009). *Understanding international conflicts*. Pearson.
- Nye, J. S. (2011). Power and foreign policy. *Journal of Political Power*, 4(1), 9-24.
- Pamment, J. (2012). *New public diplomacy in the 21st century: A comparative study of policy and practice*. Routledge.
- Permyakova, L. (2012). RussianCouncil. <https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/digital-diplomacy-areas-of-work-risks-and-tools/>.
- Potter, E. H. (2002). *Cyber-diplomacy managing foreign policy in the twenty-first century*. McGill-Queen's University Press.
- Poyraz, E. & Dinçer, M. (2016). Küreselleşen dünyada Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri. *Intermedia International e-Journal*, 3(4), 30-48.
- Rashica, V. (2018). The benefits and risks of digital diplomacy. *Seeu Review*, 13(1), 75-89.
- Satow, E. (1979). *Satow's guide to diplomatic practice*, 5. baskı, ed. London and New York: Longman.
- Sotiriou, S. (2015). Digital diplomacy: Between promises and reality. C. Bjola & M. Holmes (Ed.), *Digital diplomacy: Theory and practice* içinde (ss. 33-51). Routledge.
- The Soft Power 30. A global ranking soft power (2019). <https://softpower30.com/wp-content/uploads/2019/10/TheSoft-Power-30-Report-2019-1.pdf>.
- Turianskyi, Y. (2020). COVID-19: Implications for the 'digital divide' in Africa. Africaportal. <https://www.africaportal.org/features/covid-19-implications-of-the-pandemic-for-the-digital-divide-in-africa/>.
- Turianskyi, Y. & Wekesa, B. (2021). African digital diplomacy: Emergence, evolution, and the future. *South African Journal of International Affairs*, 28(3), 341-359.
- Westcott, N. (2008). Digital diplomacy: The impact of the internet on international relations. *Oxford Internet Institute, Research Report*, 1-20.
- Yakovenko, A. (2012). *Russian digital diplomacy: clicking through*. https://www.rbth.com/articles/2012/09/06/russian_digital_diplomacy_clicking_through_18005.html.
- Yücel, G. (2016). Dijital diplomasi. TRT Akademi Dijital Medya Sayısı,7(1), 748-760.

EXTENDED SUMMARY

The rapid digitalization and rapid development of digital technologies brought about by globalization has led to the effect of digitalization on various areas of social life by penetrating the international system. Especially, the latest technological transformations and the digital revolution have affected all areas of life and societies as well as international relations. Diplomacy, as the most important foreign policy tool, was also affected by this revolution and transformed. The way diplomacy is carried out and presented has changed significantly especially with the widespread use of information technologies, the spread of the internet and social media.

The digitalization process, which has the power to change the balance of power between states in the international system, has also diversified the components of soft power, which is accepted as a tool for success in world politics. Today, digital diplomacy, as a product of all these developments, is accepted as one of the most important tools and factors in the growth of states' soft power. In the end of 1980s, Joseph Nye introduced the concept of soft power which is usually defined as the ability of a country to persuade others to do what it wants without coercion.

The rapid changes in information technology affect the hierarchical power structure in the international system by shaping the social and political powers of states depending on the network. This brings digital diplomacy to the fore by changing both the way diplomacy works and the context in which diplomats do their work. Today states use digital diplomacy as a tool to develop and strengthen relations between each other and to maintain their legitimacy in the international system and digital diplomacy is actively used by states defined as both great powers and middle powers. This tool also provides the opportunity for fast, effective and low-cost communication. The United States and the United Kingdom are among the countries where digital diplomacy is used most effectively.

Maintaining direct contact between state officials, which is the main task of diplomacy, still remains the center of diplomacy. However, digital diplomacy should not be accepted as a mechanism to replace traditional diplomacy concepts, but as a soft power mechanism to complement them. In the modern age, where state and non-state actors try to exert influence in the digital field and compete for power, digital diplomacy is considered an important foreign policy element. However, it should be noted that, like many other technologies, digital platforms can be used for war or attack. Therefore, digital diplomacy needs to be used correctly in order for a state to fulfill its functions as both expanding its power and influence area and advancing its foreign policy goals.

On the basis of developments in the digitalized environment, the main purpose of this study is to focus on the soft power potential of digital diplomacy, which states are using more and more actively day by day. In order to fully understand the soft power potential of digital diplomacy, it is necessary to mention the connection between digital diplomacy and soft power. In particular, it is useful to analyze how a state uses digital diplomacy as a soft power element as a means of influencing the attitudes and views of other states and their citizens.

This study explains the emergence of digital diplomacy and analyzes its relationship with soft power and argues that digital diplomacy should be accepted as an important component of soft power and a complement to traditional diplomacy. Digital diplomacy is used as an important foreign policy tool, but it should not be accepted as a substitute for traditional diplomacy. At this point, it should be noted that although information technologies have shaped traditional diplomacy methods, traditional diplomacy has continued to be an important component of the tools of states to gain power in the international system, and the general purpose of diplomacy has remained the same.

In the first part of the article the basic concepts of the study which are soft power, diplomacy, digital diplomacy and public diplomacy are analyzed. In the second part of the study, the relationship between public diplomacy and digital diplomacy is examined. Digital diplomacy has evolved from public diplomacy, which is a form of diplomatic practice, and digital diplomacy is defined as a part of public diplomacy. Public diplomacy is accepted as an element of soft power strategies of states. It can be argued that public diplomacy has changed with the globalization process. While the basis of the concept is that two states influence each other and do this through public opinion, with the globalization process, the priority has become to create an indirect effect on the state by influencing the other country's society.

In the next section, the use of digital platforms in the field of diplomacy, which is the main subject of the study, will be analyzed within the framework of soft power. Since the great states, especially the USA and the UK have adopted digital diplomacy as an important component of soft power, other states in the international power hierarchy have also tried to maximize their power through digital diplomacy. It has become common for embassies and consulates to have interactive online web pages or for state departments to have social media accounts such as Twitter or Facebook. In addition to providing opportunities in foreign policy, digital diplomacy also poses threats in the field of cyber security. The opportunities and potential threats of using digital technologies for diplomacy will be examined in the analysis section. In particular, information leakage and hacking have increased online users' suspicions about cyber security and have caused them to be wary of such attacks.